

ПУ-ТУ

УКРАЇНСЬКІЙ
МУЗ. АКАД.
1949

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

Ціна 3 н.м.

21. вересня 1947 р.

№ 29

ПУ-ГУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

21 вересня 1947 р.

№ 29

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

ПОДОРОЖ М. КОЦЮБИНСЬКОГО	
— П. Павлович	Стор. 3
ГІБРАЛЬТАР — А. Вовченко	4
ЗНИКЛІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ — Р. Г.	6
ДВІ НОВЕЛИ — Беннетт Серф	8
ПУБЛІКА ПАСИВНОСТІ —	
Ж. Ромен	9
СКРИПКИ ЗАКЛИКАЮТЬ — О. І.	10
ЕВОЛЮЦІЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ	
США	12
ТАЄМНИЦЯ МІГРАЦІЙ —	
І. Т. Сандерсон	13
У ТЕАТРАХ ПАРИЖУ —	
Моріс де Персон	14
УСМІШКИ, РОЗВАГИ	15

На обкладинці: «Модерний Сфінкс», — Сюзанна Тальбот, капелюшниця з Парижу. Фасон для свого нового капелюха вона позичила у єгипетського сфінкса.

Вгорі: Пресова конференція в Берліні, що її влаштував ген. Клей.

Ліворуч: Найкраща жінка Франції — «Міс Франція 1947 року».

«ПУ-ГУ» виходить щотижня. Ціна окремого числа 3 н. м. Передплата — 12 н. м. місячно, на 3 м-ці — 36 н. м. — Передплату приймає видавництво «ПУ-ГУ» та усі поштові уряди і всі листоноші американської та британської зон.

Видавець і головний редактор —
ВОЛ. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

Адреса редакції та видавництва: Augsburg, Bismarckstraße 13 П. Verlag «PU-HU» Telefon 8885
Редактор приймає лише в середу і п'ятницю від 9 до 11

Authorized by HEADQUARTERS EUROPEAN
COMMAND Civil Affairs Division.
Klischee: Behnsen & Co., Augsburg.
Druck: H. Mühlberger, Augsburg. — 9. 47.

Михайло Коцюбинський з дружиною.

Подорож М. Коцюбинського за кордон

«... Коцюбинський любив життя, любив ясні барви, живий рух, гомін природи і людини...»

Сергій Єфремов.

Стомлений буденною працею і виснажений тяжкою хворобою Михайло Коцюбинський шукає забуття, шукає повітря й сонця...

Коцюбинський любив мандрувати, мав до того якусь особливу потребу; його очі з жадобою вбирали все, що бачили, вбирали отой «гомін природи й людини», які згодом відзеркалювалися в його блискучій творчості.

Подорожі завжди були стимулом для творчої праці письменника, вливали в його душу нові ідеї та пляни.

Подорожуючи, письменник не тільки спочивав тілом і душею, але й вертався додому «помолоділий, ніби у квітки прибраний», і був бадьоріший та здоровіший.

М. Коцюбинський усе життя шукав нових вражінь, прагнув до чародійного сонця: «Я дуже щасливий, що стрічаюся з ним тут, на просторі, де ніхто не затулить його обличчя, і кажу до нього: «Сонце! Я тобі вдячний. Ти сієш у мою душу золотий засів... Я тебе люблю... Дивись же на мене, сонце, і засмали мою душу, як засмалило тіло, щоб воно було недоступне для комариного жала...» (з «Intermezzo»).

Приїхавши з Криму і почувавши значне погіршення свого здоров'я, у квітні 1905 року М. Коцюбинський виїжджає до Берліну до лікарів. З великим задоволенням приймає письменник лікарську пораду

зробити подорож до південної Європи, бо вже давно мріє побувати за кордоном.

Два місяці їздить письменник по Європі, вбираючи в себе все добре і все те, чого можна повчитись. Він береже кожну годину, бо хто знає, чи зможе знову побачити ці чудові місця...

Докладних матеріалів про цю подорож Коцюбинського не збереглося; проте збережені листи письменника до дружини можуть послужити нам і поповнити цю прогалину в його біографії.

Уривки з цих листів ми й подаємо:

Дрезден, 1. травня 1905 р.

... Сьогодні галерія образів була відкрита тільки до 2. години, і я встиг мало оглянути за 2 години. Тут таке багатство, що годі оглянути за кілька годин. Завтра ще з години-півтори буду дивитися образи, а далі поїду. Дуже втомлений і йду рано спати, щоб спочити та виспатись.

Венеція, 8. травня.

— Я здоров, хоч вражінь так багато, що страх. Вся дорога з Відня до Італії — рай. Сама Венеція, де я вже другий день, — така гарна, що трудно описати...

Фльоренція, 10. травня.

... На жаль цілий день дощ, що дуже перешкоджає мені. Встиг обдивитись тільки головний музей і трохи город, та й тікаю, бо боюся, що він мене захопить надовго. Тут кілька музеїв, скрізь чудовий мармур, бронза, образи. Здається, що люди живуть тут тільки штукаю, а не хлібом. Бо коли у Відні через дім каварня або ресторан — тут у кожному домі магазин антикваріїв та обра-

зів. Я здоров, хоч утомлений і голова болить. Та то нічого.

Рим, 12. травня.

— ... Встиг обдивитися Колізей, Foro Romano та інші близькі пам'ятники. Все це я зробив без провідника сам. Купив зараз плян города і пустився в дорогу. Ні разу не брав звощика, і хоч Рим — город колосальний, я собі ходжу, як у Чернігові, навіть учора вночі потрапив найти свій готель, хоч зайшов на другий кінець міста. Сьогодні їду оглядати церкву Петра і Павла, Ватикан і його музеї...

Неаполь, 20. травня.

— Зупинився в якомсь комерційнім готелі, брудно, але я в доброму пункті, на площі Гарібальді і з вікна видно Везувій. Увечері на вершку горять вогнем два потоки лави. Сьогодні оглядав город і навіть їздив на човні по морю. Ну, знаєш, у Криму море далеко краще. Тут якесь сіре й невелике, бо це залив. Що мене найбільше вразило тут, то вуличне життя. Скрізь — і в Венеції, і в Фльоренції, і в Римі — життя європейське, більш-менш спокійне. А тут пекло, циганський табор. Такий крик на вулицях, що себе не чуєш. Всі і все старається зробити найбільше галасу. Люди не говорять, а кричать так, що вуха затуляй. По вулицях їздять піяніно (механічні) і грають, звончики лякають з батогів, наче стріляють, продавці співають, як музики в Криму, осли кричать, жовті кози стадами бродять по вулицях і теж кричать і дзвонять дз-

(Продовження на стор. 5)

Гібральтар — ключ до Середземного моря

Гібральтарська протока — це не тільки ворота до Середземного моря в напрямі з заходу на схід, це також і міст із півдня на північ між двома континентами — Європою та Африкою, що майже сходяться тут. Середземне море було б внутрішнім морем, якби не сполучалося з Атлантичним океаном вузькою протокою біля Гібральтару. Якщо не рахувати штучного водного шляху — Суецького каналу, то Гібральтар — це єдиний вихід із Середземного моря.

Дві країни, Франція й Іспанія лежать на узбережжі обох просторів — Середземного моря та Атлантичного океану. І не диво, що Франція й Іспанія, до яких пізніше приєдналася Великобританія, провадили на протязі сторіч жорстоку боротьбу за володіння цією базою. Подвійна роль морських воріт з Атлантики до Середземного моря та моста між континентами надала Гібральтарській протоці такого політичного й історичного значення, якого ніколи не мав жоден інший морський шлях. Дійсно, Дарданелли, наприклад, відіграли в минулому велику роль та відіграють її ще й тепер. Ми пригадуємо велике значення Дарданеллів в обох останніх світових війнах. Але в той час, коли Дарданелли з'єднують лише частини морів, а не самостійні моря, Гібральтарська протока служить виходом до океану.

Довжина Гібральтарської протоки становить від Трафальгарського рогу на заході до Гібральтарських скель — 65—70 км. У найвужчому місці протока має 14 км. ширини і від 300 до 1000 м. глибини.

Для старого світу Середземне море було «морем» взагалі. Зв'язку з Червоним морем (через Суецький канал) ще не було, тому Гібральтарська протока була єдиним шляхом до ледве ще відомого світового моря — Атлантичного океану. Не диво, що греки в своїй фантазії вважали цю протоку за кінець світу. З обома протилежними точками протоки, скелями Гібральтару на півночі й скелями Сеути на півдні, дуже рано пов'язується міф про «Геркулесові стовпи». Грецький герой після пригодницьких ман-

дрівок у ці далекі краї побудував їх як пам'ятку перемоги.

Найважливішим пунктом протоки стала, зрозуміло, сама скеля, що перебуває з 1704 року в англійському володінні. Між еспанською територією й англійським Гібральтаром лежить неутраля зона на 300 м. завширшки, яку щочасово замикають за допомогою залізних воріт, що нам у сучасному сторіччі техніки здається смішним. Берег між бухтою й скелею дуже вузький, місто Гібральтар, що лежить у підніжжі скелі, не має можливостей для дальнішого розширення; кількість населення доходить до 20 тис. мешканців. Мова тубільного населення — еспанська, урядова мова — англійська. Гавань Гібральтару, створена за допомогою трьох штучних молів, має чудовий природний захист.

Зрозуміло, що англійська колоніальна влада суворо слідкує, щоб Гібральтар не був заселений підозрілими елементами. Бо Гібральтар у першу чергу — фортеця. Як торговельний і мореплавний пункт він не має значення, тим більше, що не має господарчої опори, не має запілля. Індустрії й сільського господарства не існує. Еспанська зовнішня торгівля переходить через Альхесірас і Кадіс. З часів відкриття Суецького каналу судноплавний рух значно збільшився, однак збільшився лише транзитний рух без великого господарського значення. В тісному зв'язку з Гібральтаром перебуває еспанське місто Альхесірас, що лежить на протилежному боці бухти і зв'язане з рештою Іспанії. Там розташовані літні вілли багатих англійців.

Скеля Гібральтару — англійці звать її коротко «скеля» — являє собою природну фортецю; подібної розміром не можна зустріти ніде в світі. Хто володіє Гібральтаром, значно переважає супротивника в обороні, бо скеля підіймається майже сторч. Атаки на скелю ще ніколи не мали успіху. Але й спуск на схід, до моря — майже так само стрімкий і для напасників практично неприступний. У нижчій своїй частині на

півдні скеля стрімко спадає до моря з 20 метрів висоти, отже цілком виключаючи можливість десанту. Цілком ясно, що англійці використали природні умови твердої скелі для будови фортеці, хоч це трапилося відносно пізно. В скелю вбудовані батареї, зроблено ходи сполучення, що можуть обстрілювати ворога з вишини фланговим вогнем. Більшість цих споруд збудована вже в 19. сторіччі. Тепер уся скеля перерізана в кількох поверхах коридорами й бійницями для артилерії. Сила спротиву фортеці залежить тепер від моці влаштування у природній скелі підземних артилерійських пунктів та складів з боєприпасами.

Саме місто можна було б дуже легко знищити бомбами згори, але це не мало б жадного військового значення. Крім того, скеля являє собою далеко видну ціль, що може бути не тільки атакована з повітря, а й обстріляна важкою артилерією з африканського узбережжя. А що на горі не можна розмістити летовища, то захист із повітря можливий лише літаками з авіаносців; в основному оборона проти нападів з повітря мусить бути можлива з допомогою протилетунської артилерії. Як повідомляли в останній війні, англійці зміцнили всю гору важкими панцерними брилами, що значно зменшує пробивну силу важких бомб. Проте, скільки відомо, в останній війні не було жодного серйозного нападу на гору, хоч німці мали в своїх військових планах також атаку Гібральтару. Можливо, що нападу не було з причин небажання Іспанії поступитися на користь німців своїм неутралітетом. Все ж не підлягає сумніву, що розвиток військової техніки зменшив силу скелястої фортеці. Підводні човни й літаки змінили військово значення Гібральтару, як при нападі, так і в обороні. Як у першій, так і в другій світовій війні німецькі підводні човни проскакували через протоку. Але ці «гусарські рейди» не були такими важливими, щоб мати вирішальний вплив на перебіг подій. У кожному разі німецькі військові кораблі й німецькі підводні човни не могли перешкодити англо-американській інвазії в північній Африці, що користувалася цим шляхом для постачання.

Зрозуміло, що не можна розглядати Гібральтар ізольовано, без зв'язку з позицією Англії, що мусить забезпечувати великий торговельний шлях до Індії на відтинках Гібральтар, Мальта, Порт Саїд, Суец, Аден і т. д. Гібральтар — важливий як база; більше ваги в тому, що він дає можливість панувати в протоках, бо хто володіє Гібральтаром, може коли завгодно замкнути протоку для торговельного мореплавства.

Ми вперше почули про Гібральтарську протоку приблизно 1.100 років до Р. Х. коли нею переїздили фінікійяни. Вони вивозили тоді срібло й цинк із Тартесосу, що лежав при гирлі Гвадальківіру, отже поблизу сучасного Кадісу. Коло 500 р. до Р. Х. протока була замкнена фінікійцями для всіх чужих кораблів. Ця гегемонія фінікійців закінчилася в 3 сторіччі до Хр., коли Картагену, останній вал фінікійської могутності, знищив ростучий Рим у трьох пунійських війнах. У наслідок цього римляни стали панами скель. З 2. сторіччя після Р. Х. тут панувала жвава торгівля. З розвалом стародавнього світу в сторіччях переселення народів протока, ці ворота Середземного моря в велике світове море, втратила своє значення, аж поки в VIII ст. не наблизився до неї з півдня молодий іслам. Майже 800 років бушували бої між християнами й невірними. Гібральтарська скеля, що вже тоді була символом еспанської незалежності, була в облозі не менш 8 разів. Гібральтар став у цей час

(Закінчення на стор. 11)

До гавані Пірею коло Атен прибав перший пароплав з американським постачанням для Греції. На фото: вивантажені мішки з борошном; на них американський і грецький прапори.

(Закінчення із стор. 3.)

вониками. Просто пекло. Дітей цілі табуни, вони кричать і перекидаються, як чорти. Все живе рухом і криком. Завтра їду оглядати Помпею і кращі кутки Неаполю.

Мілян, 27. травня.

...був у дорозі, їздив до Ніцци, Монте-Карло, вернув до Генуї і вчора увечері приїхав до Міляну... Завтра вранці виїду до Швейцарії і ввечері буду в Люцерні. Знаєш, тільки на Рів'єрі я побачив гарне море, навіть краще за кримське, а в Ніцці, де такий берег, як в Алушті, сидів над морем і слухав прибій. Вже розпрощався з морем і тепер будуть гори...

Мілян, 28. травня.

— Пишу о 7. год. ранку, перед од'їздом до Люцерну. Дуже радий, що заїхав до Міляну. Такий чудовий собор, що кращого будинка, мабуть, у цілому світі нема. Я весь час любувався собором і зверху і всередині і не міг одірвати очей. Така краса! Опріч собору, мало чого цікавого. Місто велике і гарне, є музеї, але вже не міг оглянути, нездужалось.

Люцерн, 29. травня.

— Слыве до 6 години їхав до Швейцарії. Дорога чудова через Альпи, через С.-Готард. Шкода, що цілий день був дощ і не так добре було видно. Переночував у Люцерні і сьогодні о 2. годині їду до Берну. Тут дуже гарно і спокійно. Все таке чисте, новеньке. Уяви собі мисочку, налиту синьою водою, такою чистою і прозорою, як балаклавська бухта, а в тій синьо-зеленій воді новенькі човники, наче тількищо вийняті з коробочки забавок дитячих. Навкруги дімочки гарні, чистенькі, наче теж куплені в крамниці дитячих іграшок, а за ними панорами снігових гір. Маса народу, але теж тихо, спокійно, навіть конки ходять тихенько! Після італійського хаосу, бруду і крику це робить дивне вражіння. Тут можна спочити...

Берн, 30. травня.

— Ну, гарно прийняв мене Берн. Ще поки був у вагоні, погода була крапця, а як тільки приїхав і вийшов на вулицю, така злива з градом заскочила мене, що промочив ноги і мусів тікати додому перезуватися, а тим часом смеркло і, хоч ходив увечері по городу, та мало що бачив. Завтра встаю о 5 год. ранку, щоб устигнути до 11. роздивитися більше, а потому їду до Женеві. Я здоров, все добре, хоч без німецької мови, як без рук...

Цюріх, 1. червня.

Вранці приїхав до Цюріху, кинув речі на вокзалі, а сам пішов до вечора блукати по місті. Дуже гарний європейський городок над озером, облямований сніговими вершинами Альп. В 11. годині ночі виїду до Відня просто, не буду заїжджати до Мюнхену, як думав, бо хочу швидше додому. Погана погода, холодно, хмарно, щодня дощ.

Так завершує М. Коцюбинський свою подорож по півд. Європі, повертаючись через Цюріх, Відень і Львів наприкінці червня 1905 року на рідну Україну. У Львові відбулася хвилююча зустріч М. Коцюбинського з Іваном Франком.

Під час цієї подорожі письменник побачив життя за кордоном, ознайомився з кращим зразком світового мистецтва.

А в травні 1909 року Коцюбинський знову за кордоном. Активна туберкульоза легенів змушує його лікуватись довший час в Італії, на острові Капрі. Сюди приїздить письменник щорічно. 19. березня 1912 р. Коцюбинський залишає Італію назавжди...

Петро Павлович.

М. Коцюбинський, І. Франко та В. Гнатюк.

Дешева принада, даремні ілюзії

З російського боку боротьба українського народу за самостійну соборну українську державу має дві небезпеки:

Перша — це російсько-більшевицький імперіалізм, і друга — чорносотенно-білогвардійські апетити. В останньому часі українська преса на еміграції щораз більше приділяє уваги тій другій частині російської небезпеки, що виходить із середовища російських еміграційних організацій.

Російську чорносотенщину історія нічого не навчила. З поодиноких українських еміграційних осередків надходять сигнали про те, що чорносотенщина від жалюгідної антиукраїнської пропаганди «чужново-бдмействуючих» циклоstileвих видань перейшла до більш активних дій.

Найбільше до цього прикладає рук «Русская Зарубежная Православная Церковь».

Її погляди на «православную» еміграцію висловив у квітні 1946 р. «Настоятель Германской Епархії» митрополит Серафим: «Єдність православної еміграції, без різниці національної приналежності».

Ідучи за цими «засадами», російська чорносотенщина утворює різні православні «общини» і на гачок їх ловить малосвідомих українців. Так звана «серафимівська» церква, що відправляє служби Божі на «малоросійськом наречії», це й є той самий гачок. Головна мета «общин» розколоти українців за ре-

релігійною ознакою. Вигадуючи різні дурниці, «общини» обіцяють своїм членам швидкий переїзд за океан до Америки, де нібито їх «є распостьортимі об'ятіямі» прийме русская еміграція».

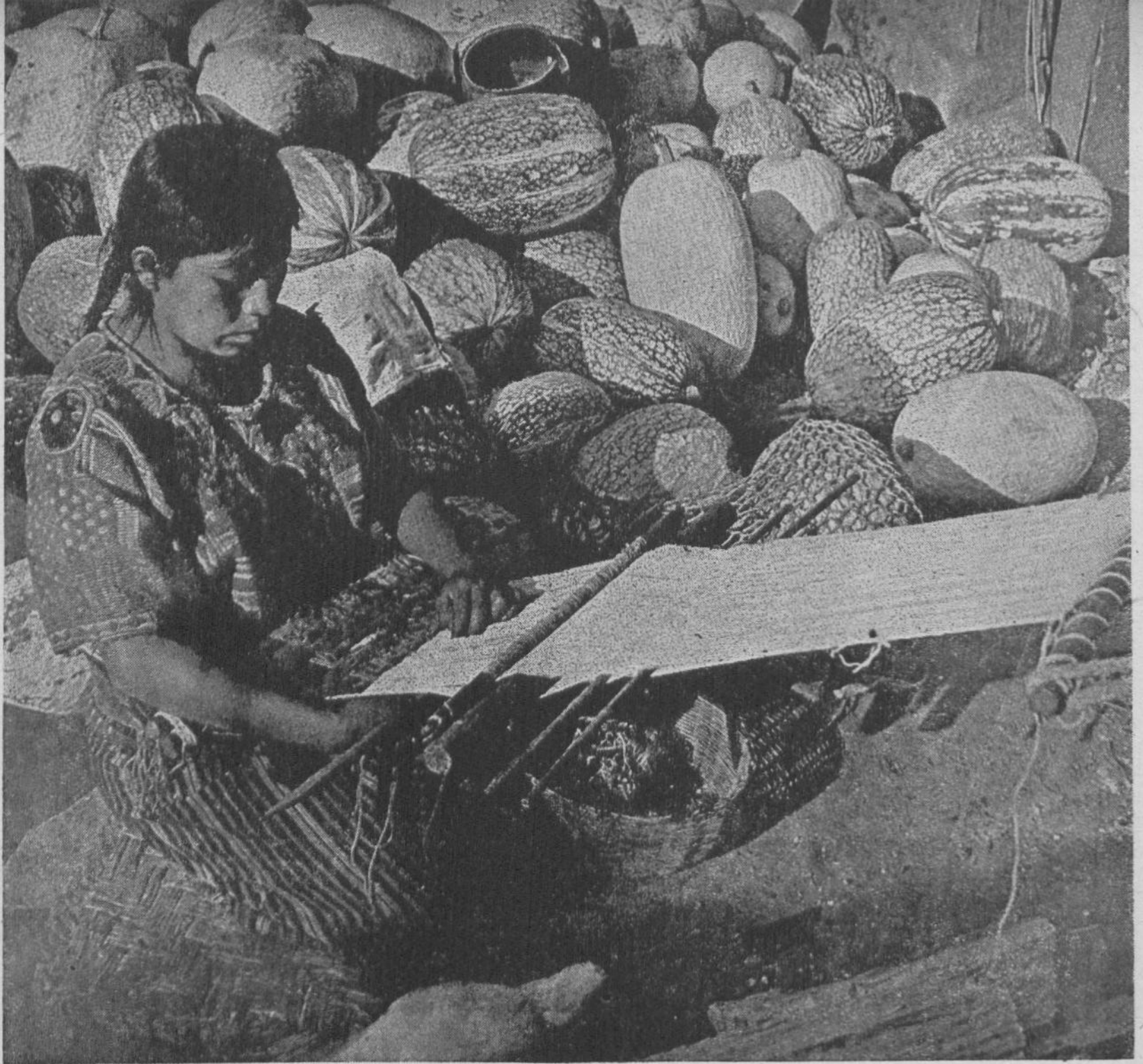
Для ознайомлення українців зі станом російської еміграції в США передруковуємо відомості з брошури «Что пишут о ДП і СССР», яка появилася в серпні місяці ц. р. в Мюнхені.

Там читасмо:

«Всю російську еміграцію в США можна поділити на дві основні групи: перша еміграція та еміграція громадянської війни. Жодна з цих груп не являє собою ідейного моноліта. Це люди, що виїхали з царської Росії під тиском злиднів. Більшість із них походить із Білорусі, де життя за тих часів було особливо важке. Також є доволі велика група українців — з Росії та з Підкарпатської Русі.

Середній освітній рівень старої еміграції порівняно низький... Досягнувши важкою працею високого рівня побутових умов, вони цинять дуже свою копійку, більше практичні й задовольняються конче потрібним. Найміцніше їх російське об'єднання в Америці — це РОВ («Русское Общество Взаимопомощи») Організація аполітична, але за останній час в окремих її відділах відбувається тертя. Як

(Продовження на стор. 9)

Подібно до своїх предків ця молода жінка племені майя тче складні й блискучі візерунки. Фарби, що їх уживали стародавні майя, їх нащадки купують тепер у крамницях.

Зниклі цивілізації латинської Америки

Новий світ завжди був для європейця світом ще невикористаних природних скарбів і необмежених можливостей. Повосенних скитальців він притягає себе надією збудувати куток покинутої батьківщини, організувати затишне трудове життя.

Південну Америку уявляємо, як хребти голих скелястих гір, непрохідні джунглі, зрізані широкими з тропічними водоростями ріками й заселені велетенськими зміями й мавпами. Але суворі умови екваторіального клімату не перешкодили колишнім володарям цих обширів створити своєрідні високорозвинені цивілізації; їх неповторні пам'ятники ще й тепер викликають подив мандрівників.

Коли єспанці прибули в XVI ст. до Мехіко й Перу, вони приписували чудові споруди,

що вразили їх очі, ацтекам і інкам. Ці два народи переживали тоді апогей своєї культури. Лише відносно недавно таке уявлення було переглянute і примітивний малюнок був заміщений складною мозаїкою численних цивілізацій, названих «доколумбійськими».

Цивілізація, що здивувала єспанців, не завжди була витвором народів, з якими єспанці воювали. В Мехіко ацтеки дістали в спадщину надбання певної кількості попередніх племен. В Перу інки, а їх історія ще не достатньо вивчена, будували шедеври своєї архітектури лише між 1300 і 1500 роками. Навпаки, в Гватемалі та на Юкатані єспанці застали ще цивілізацію майя, у стадії занепаду.

Найбільше відомостей про минулу добу латинської Америки дають розкопки могил.

Абсолютно сухе узбережжя Тихого океану забезпечило збереження найделікатніших об'єктів: до нас дійшли без найменших змін одяг, зброя, головні убрання з пір'ям та інші аксесуари побуту. У вогких районах південного Мехіко й Кордільєрів стан знайдених предметів далеко менше задовільний.

Ацтеки й майя знали письмо. Рідкісні манускрипти, що дійшли до нас, написані на оленячій шкірі, покритій вапновим тинькуванням, на якій можна було рисувати. На жаль фанатичне єспанське духівництво майже цілком їх знищило. В 1571 році єпископ Дієго де Лянда прибув до Юкатану й організував автодафе, знищивши, як свідчить про це тогочасний хронікер, 5000 ідолів і приблизно 200 манускриптів.

Найбільше вразили єспанських завойовників, як вражають ще й нас, важливі

споруди, що їх побудували ці різні нації. Характерною для американських будівель була піраміда або, точніше, зрізана піраміда, збудована з нагромадженої землі та викладена плитами брукняку.

Великі сходи дозволяють підніматись на платформу, на якій побудовано храми й палаци. В Перу відкривають справжні форти, розташовані іноді так високо в горах, що їх можна знайти лише з допомогою літака.

Інші знахідки залишаються ще неясними. В Колумбії серед лісу знайдено кілька сочень статуй з непропорційно великими головами, а також прямокутні скрині, на два метри завдовжки, що нагадують гробівці. Знайдено гідравлічну споруду, що транспортувала воду з річки до басейнів саду, прикрашеного скульптурами.

Найвидатнішими будівельниками були туки. Перу усіяне зруйнованими містами; від них залишилися справжні циклопічні мури. В деяких місцях брили по триста тонн ваги були переміщені на віддаль кілометра. Важко уявити собі гігантську працю, потрібну для пересування цих величезних брил, особливо, якщо пригадати, що інки не знали колеса.

Система сполучення в Перу не залишала бажати нічого кращого. Шляхи, завширшки від п'яти до восьми метрів, йшли в усіх напрямках. Вони були вимощені сумішкою дробленого каменю й глини. Численні поштові станції, забезпечені складами харчів, одягу й зброї, уможлилювали військове постачання під час походів і служили засобом поборювання харчової кризи. Шлях, що сполучав Кіцко на півдні Перу з Квіто на півночі Еквадору, мав 3000 кілометрів довжини.

Не менше здивовання викликає резервуар на 1200 метрів завдовжки й на 800 метрів завширшки, збудований у гірській ущелині; вихід із нього був закритий кам'яною греблею на 24 метри завширшки. Канали, що йшли від цього резервуару, уможлилювали регулярне зрошення полів.

Коли еспанці вдерлися до величезних імперій ацтеків, маїв та інків, вони побачили, що мури храмів і палаців були покриті золотом. Ювелірна техніка була дуже розвинена. Зокрема інки вживали золото і срібло, мідь і бронзу в чистому вигляді або в стопах. Вони винайшли навіть процес лютування, що нагадує наше сучасне автогенне зварювання.

Зміста колона, що охороняє вхід до храму, розташованого на верхній платформі піраміди, символізує обоженного проводира племені ітців Кветцалкотла (перістий змії), що був правителем Юкатану.

Жінок племені маїв з Юкатану характеризують ніжніші й делікатніші, ніж в інших індіанок, риси.

Але на цей блискучий малюнок падає сумна тінь. Не зважаючи на свою високу цивілізацію, ацтеки, інки й маї практикували численні людські жертводанья. Так ацтеки приносили в жертву тисячами дітей і рабів. Вони вважали, що плач жертв викличе потрібні для їх полів дощі. Жрець розрізав груди жертви ножем і виривав серце, підносячи його потім божеству. Труп кидали натовпові, що стояв під сходами храму. У маїв труп жертви розрізали на шматки; їх з'їдали проводирі й жерці. Зваживши на таку практику, можна уявити, що життя народу в цю епоху було повне страху.

Що залишилося від цих цивілізацій? Як завжди, здобутки творчої праці. Тоді як науковці в захопленні спимяються над рештками минулих епох, лише кілька індіанців, здебільшого здегенерованих алкоголізмом, репрезентують ці колись життєздатні нації.

Р. Г.

Ця статуетка, зроблена за доби Цакол (317—633), вражає своїм підкресленим експресіонізмом.

ДВІ НОВЕЛІ

БЕННЕТ СЕРФ

МОНТЕ-КАРЛО

Дювалеві не спало на думку, що він ламає двадцятирічну традицію, приймаючи запрошення англієця Родней поснідати з ним на терасі «Кафе де Парі». Бездоганно-ввічливий, холодно-бездушний помічник управителя казино в Монте-Карло знав найінтимніше про кожного службовця, кожного відвідувача; його ж власне особисте життя було для всіх закритою книгою. Він був як самотній вовк, без друзів і, здавалось, без нахилу до розваг.

Так чи так, а Родней полонив його симпатію з першого погляду. Він був рослий, білявий і привітний; йому було весело за столом рулетки чи шмен-де-феру. Він грав вимірено, очевидно, маючи змогу дозволити собі таку розкіш, як програш. Щоранку (Дюваль про це знав) він одержував листа, писаного чітким дівочим письмом; листа, що його незвичайно тишив.

«Ці потрошені старі руїни, що штурмують усі столи, турбують мене», — промовив Родней після пари коктейлів. — «Що з ними станеться, як вони програються до останнього су? До речі, справді, що стається з газардовими грачами, які програються в Монте-Карло? Самогубство? Чому мені не доводилося читати про жертви рулетки, що забувають себе у ваших чудових парках?»

«У нас у Монте-Карло не буває самовбивць з порожньою кишению», — відповів Дюваль спокійно. — «Якщо хтось має дурість програти всі гроші і після того звести з собою рахунки, на його трупі завжди знаходять десять тисяч франків свіжими, хрустливими банкнотами. Суддя часом теж стверджує, що смерть наступила з якоїсь природної причини. Думаю, ви самі зрозумієте, що безгрішні самовбивці були б поганою рекламою для підприємства, якого інтереси я репрезентую».

Через кілька днів Дюваль дізнався, що Родней одержав листа, який подівав гнітюче на його настрої. Лист був написаний тим самим письмом, але читаючи його, Родней не посміхнувся по-хлоп'ячому, як звичайно, а зблід і зірвався на ноги. Упхав листа до кишені й вилетів з готелю. Цього вечора Родней поведився в казино інакше. Він унікав рулетки, а зосередився на шмен-де-фері, де на нього невпинно сипалися великі програші. Коли він устав, щоб іти, його очі налились кров'ю і він ледве відповів на Дювалеве вітання. Наступні два вечори були ще гірші. Нарешті, він утратив двісті тисяч франків на єдиній карті; він пробурмотів: «Дякую, панове», — і вийшов. Дюваля, що стежив за ним, у цей час поблизу не було.

Через десять хвилин один із порт'є, що мав обов'язки дослухатись до цього, почув звичний звук револьверного пострілу й кинувся до мусьє Дюваля. Скорчене тіло Родней знайшли під деревом; лице було біле, як у примари, на сорочці розцвілювалася червона пляма, а в закладній руці був лист.

Замикаючи шухляду свого столу через годину після цього, Дюваль був дуже сердитий. Чому таке мусить йому траплятися весь час? Чому це має бути один із тих небагатьох, кого він інстинктивно вполював?

Він мав ще неприступніший вигляд, ніж звичайно, коли востаннє обходив залю. Раптом він спинився. Цей голос! Ця постать! Це ж Родней посміхався до нього, тримаючи в руці чималенький стос марок, на десять тисяч франків кожна! Дюваль протер рукою очі, муркнув «Сакре Дьйо!» й кинувся геть. «Я завжди вірив, що хтось із них та повернеться» — сказав сам собі.

Але наступного ранку, коли сонце сліпуче сяяло, Дюваль повірив, що перед ним не привид. Це був дійсно Родней; він тримав за руку чарівну дівчину й весело посміхався.

— Дювалю! Дювалю, друже!, — скрикнув він щасливо. — Глянь! Вона передумала! Вона з'явилася сьогодні з морської синяви й сказала, що все-таки вийде за мене заміж! Здавалось, він був певний, що Дюваль знав найменші деталі всієї історії.

«А самовбивство?» — озвався Дюваль.

«О!» — засміявся Родней. — «Я справді був недалеко від нього. Вважайте, пістоль був добрий! Тоді я згадав оповідання про десять тисяч франків, які ви підкидаєте трупові. Я пальнув у повітря й вирішив дозволити вам дати мені змогу відігратись. Ох і було ж! Я виграв назад дослівно всі свої гроші. А тепер моя дівчина теж повернулася до мене!»

— А ваше бліде обличчя? — нетвердо спитався Дюваль.

— Пудра, — відповів Родней.

— А кров?

— Сік з баклажанів, — сказав Родней. — Звичайнісінький баклажановий сік.

СІРА СТІНА

Це оповідання про палату в шпиталі та про трьох безпомічних, покалічених людей, що там лежали. Клієнт з найбільшим стажем, звичайно, займав ліжко коло вікна; той же, що прибув останнім, спав біля дверей. Середній розважав обох своїх товари-

шів незмінною жвавістю й оптимізмом, хоч — небо свідком — і він не мав причини бути щасливим.

Якось холодної зимової ночі помер той, що спав біля вікна, і два інші могли пересунутись. Скоро невтомний оптиміст розважав свого такого ж бідолашного, як він, товариша, розказуючи про те, що бачив у вікно: про авта, про возики з квітами, про загадкових незнайомих, про гарненьких дівчат у розмаїтих вітром спідничках. Поступово ті люди, що проходили щодня повз вікно, одержали імена, і чоловік у другому ліжку наслухався з уст оповідача стільки про їхнє життя-буття, що йому почало здаватися, ніби він добре знайомий з ними. Це прискорювало перебіг нудних годин, і він був вдячний. Тоді раптом — нова річ спала йому на думку. Якби щось трапилось із цією людиною поруч нього, він міг би зайняти ліжко коло вікна! Так він лежав безпомічно день за днем, і ця думка стала манією. Недалеко, так, що він міг досягнути, була ложка й пляшечка з ліками. Часом серед ночі, коли не було санітарки, серце його приятеля схоплювала спазма; в цих випадках він з натугою підносив ложку ліків до уст і ковтав. Спазма проходила...

Людина в другому ліжку чекала, чекала свого часу. Нарешті, одної ночі спазма серця повторилася; людина з мукою сягнула по ліки, але скоцоблене хворобою тіло другої нелюдським зусиллям звелось з ліжка — і пляшечка з ліками впала на підлогу.

Наступного ранку його перенесли в ліжко біля вікна. «Підожду виглядати, — сказав він сам собі. — Почекаю, поки вийде санітарка. Тоді я все побачу своїми очима.»

Нарешті він залишився сам. Тремтячи від збудження, повернув обличчя до вікна. Скільки могло сягнути його око вгору і вздовж тяглася гладенька сіра стіна...

З англ. переклав Ю. Балко.

На фото: дресування чотирирічного лева; на ньому американський дресувальник Джордж Меррей провадить їзду в манежі.

Публіка пасивності й публіка спротиву

Літературний і мистецький вираз епохи являє собою до певної міри наслідок колективної праці. Це відоме давно. Щоб бути справедливим, тут замало лише відзначити роллю, що її можуть відіграти в появі репрезентативних для епохи шедеврів автори другого або третього рангу. Сама публіка відіграє активну, іноді навіть вирішальну роллю.

Її часто змальовували як пасивне середовище; її вмовляли, що вона така й є. Її навіть радили з найможливішою скромністю усвідомити цю пасивність і трансформувати її в цілковиту покору, бо, якщо вона не контролюватиме себе, вона матиме тенденцію зробити з своєї пасивності силу темної опозиції, природно ворожої до всього нового й сміливого. Її нагадували її численні помилки в минулому, нагадували великих людей, що їх вона віддала забуттю й неолі, нагадували приведених нею до зневіри геніїв і, як наслідок, — твори й мистецькі форми, що їх розквітові вона перешкоджала.

Але вже саме посилання на ці помилки й викликану ними відповідальність показує, що ця уявна пасивність не має неагресивного характеру нейтральності. Але і чи була б ідеальною публіка, що задовольнялася слуханням визнаних голосів або тих, що називають себе такими; що ніколи не дозволяла б собі мати власний погляд, що захоплювалася б або заперечувала за командою?

Правда, в деяких випадках вона помилялась. Правда й те, що в певні епохи її огріхи нагромаджувались до такої міри, що успіх мали переважно й постійно посередні твори; що наслідок цього вираз епохи був знецінений і знеправлений. Але чи завжди було так? Маємо надмірну кількість протилежних прикладів. Наведемо перші-ліпші з них. Чи не висунула атенська публіка доби Перікла тих самих геніїв, що викликають загальне захоплення? Чи це наосліп обрала публіка часів італійського ренесансу імена Данте, Петрарки, Боккаччо, Мікель Анджельо, Да Вінчі, Рафаеля й десятки інших, що їх першість у цілокупності не-

заперечна? Як не поважати паризьку публіку доби Люї XIV, або віденську часів Моцарта й Ветговена? Не будемо ухилиятись від твердження, що ці різні суспільності мали шанс користися прекрасним проводирям, одержувати майже непомильні накази; що вони їх розумно не дискутували. Ніколи не була публіка незалежною. Професійна критика тоді або не існувала або ледве зароджувалась.

Публіцистичну техніку тоді ігнорували. Звичайно іноді моду заводили групи, навіть партії, що доводило до упереджень і пліток. З другого боку, могутні особистості були спроможні освічувати загальну думку й змінювати її в випадках тимчасового знеправлення. Наприклад, Буальо або пізніше Дідро й Лессінг. Але загалом ці впливи не подавляли вільної думки публіки, не робили з неї забавку або терен експлуатації. Безсторонній дослід доводить, що ця воля поглядів здебільшого була корисна для мистецтва й літератури.

Підемо далі. Я не вагаючись скажу, що найгірша публіка — це цілковито покінена публіка. При такій публіці можливий тріумф помилок і абсурдів. Переконання й підкорення її стає проблемою, що лежить за межами самого мистецтва, справою публіцистичної техніки. Методи цієї техніки бувають різні залежно від клієнтури, на яку вони розраховані, та від матеріялу, яким вони оперують; але психологічно сутність цієї техніки не змінюється. Вона складається з повторення: «Придбайте це, схваліть це, бо в вашому стані (соціальному, цивільному тощо) — це шик або навіть кінечність (підрозумівається) чи полюбите б ви це сами чи ні, не має ніякого значіння. Наприкінці ви це полюбите через переконання».

Для літератури й мистецтва гідною свого імени публікою буде та, що, як ми просто сказали б, «не маршує». Її треба показувати твори, давати пояснення, що допомагають зрозуміти творчі наміри й результати. Це все. Нічого, що нагадувало б наказ або авторитетний аргумент. Публіка зберігає право власного присуду. Вона швидше ширсердо

помилятиметься в наслідок підстав, що їх вона вважає випробуваними й перевіреними, ніж захоче ясно дивитись чужими очима.

Без сумніву, така публіка часто чинить творцеві, мистцеві спротив, що його треба довго зламувати. Але здебільшого цей спротив корисний.

Він усуває непотрібні й неглибокі спроби, дрібні рухи на поверхні, примхливі або фіктивні новаторства, аналогічні до цих новаторств моди, створені, щоб протривати лише один сезон, дурниці. Він змушує до тривалих зусиль, що не занепадають у наслідок передчасного успіху. Він часто загаює тріумф великого твору, але дуже рідко йому перешкоджає.

Додам, що ми потребуємо сьогодні такої «публіки спротиву» в усіх країнах і в усіх галузях. Було б легко довести, що ця якість освіченої й мистецької публіки пов'язується з загальною якістю, що набирає в суспільному житті й політиці величезної ваги. Ніколи здоров'я суспільного духу не було ще об'єктом таких численних нападів, безглузда або шарлатанства, підтримуваних ефективнішими зовнішніми заходами. Тому ніколи воно не викликало такої кінечної турботи про нього.

Жюль Ромен.

За «Nouvelles de France»

(Закінчення із стор. 5)

і всюди, комуністи та їх прихвостні, намагаються пролізти на командні посади й завести там свої порядки, аж до вивішування советського прапора в приміщеннях клубів.

Серед старої еміграції ґрунт для комуністичної роботи особливо сприятливий.

Друга група росіян в Америці складається з еміграції після 20-х років.

Це майже виключно інтелігенція та вищий прошарок старої Росії. За 25 років її основне ядро розплилось і загубило своє обличчя. Немає майже жодної організації. Найактивніше її крило — жида. Російське жидівство тут взагалі репрезентує культурну Росію. До 20-х років російські жида були єдиною російською інтелігенцією. Тепер російське жидівство грає першу скрипку в літературних і артистичних російських колах. Так, наприклад, із трьох російських газет в Нью-Йорку дві видають жида. Обом російськими радіо-програмами керують російські жида. Окремо тримається стара російська аристократія. Політично вона являє собою різнобарвну картину-від князів, що очолювали союзи допомоги Советському Союзові за війни і майже ночували в советському консульстві, до затятих реакціонерів і «кріпосників». Значна частина другої еміграції просто розпоршилась і перестала цікавитись долею Росії. За війни вони плівли за течією, гордо підносячи голови при вістках про перемогу советської зброї.

Молодь асимілюється, не вмє й не хоче говорити по-російському і вважає себе за американців. Батьки іноді вчать і виховують своїх дітей у російському дусі, але російських шкіл тут немає, тому всі їх зусилля сходять нанівець. Нове покоління краще знає англійську мову, більше любить Америку, а питання духового зв'язку з Росією для них, головним чином, питання сентименту. В наслідок цього їхнє зацікавлення Росією приносить більше шкоди, ніж користі. Їм так імпонують успіхи Советського Союзу, так захоплює їх той факт, що Росія стала великою силою, що ні про що більше не думають».

Звигодніння російської еміграції в Америці очевидне.

В. К.

Гопак у виконанні пані Клімашевської та п. п. Казиброда і Федоровшча. (Див. допис «Новатор у балеті».)

Скрипки закликають до танцю . . .

Коротшають літні дні. Щораз раніше спадають вечори. І що раніш темніє, то більше пожваблюється вечірнє життя міст. Ідеш напівтемними вулицями і раптом чути принадну мелодію до танцю.

Звідки? Ах, це з ресторану напроти!

На завісках, що перепускають лише матові відблиски світла, тіні пар.

Якраз танго на черзі.

До звичного ритму цього танку, що виконується майже, як святкова церемонія, домішується маленька лірична й задержувата супровідна мелодія, що надає йому якоїсь пікантної ноти. «Морозиво із шампанським», — каже мій супровідник. Дуже вдала характеристика. Модерний танець льокалів великих міст такий же холодний і діловий, можна сказати, майже такий цілеспрямований, як будівлі нашого часу, як мистецтво, що нині підноситься. Водночас сучасний танець являє собою щось дурманливе, народжене з екстази.

І що менше ми самі піддаємося в танці пристрасті, можливо тому, що інстинктивно відчуваємо її незгідність з культурою стриманості і безпристрасності, то більше праг-

немо бачити пристрасть в іншому, в мистецкому і в народньому танці.

— Пригадайте собі в ревії . . . танцюристка чардашу . . . це була одночасно порода й елегантія . . .! — додає мій супровідник.

— Так, прибрана у стильні форми, вишукана й принадлива, як цього завжди потребують ревії, — відповідаю я йому. — Ви б мусіли якось побачити дійсно справжній первісний чардаш, такий, як танцюють у пушті угорки.

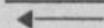
І перед нашими очима з'являються викликані запальною ритмічною мелодією картини гарячого, повнокровного життя; супроти нього наші модні танці — лише збірка умовностей.

Чардаш

Широка пушта, безконечно широка. Рідко буває стільки неба над землею, як над широкою угорською пуштою, цими розкинутими степами Дунайської низини з їх рідкою травою. Влітку й восени дзвенять тут міріади бджіл і комах. І над пуштою, мов безгучний дзвін, підіймається вічне небо. Пани цієї пушти — це вершники «Чікош». Вони сидять по шинках у неділю. Чоловіки в своїх баранячих кожухах і високих чоботах та жінки з палаючими очима. Раптом ударить скрипка, і з кола, сповненого базікання й сміху, відривається жінка. Це жінка найчистішої степової раси, створіння гарячого незагнужданого темпераменту, що його відчуваєш, як тільки її побачиш. Справжня чистокровна угорка. Хто не знає цих жінок, міг би прийняти її за циганку. «Татя, — шепочуть навколо. — Татя танцює!»

Стриманими рухами йде вона в танку, але скоро цей танок, розпалений збудливою грою скрипки, спалахне буйним полум'ям. Це справжня чортівка чардашу, що володіє не тільки пристрастю, щоб згоріти самій у цьому запальному танку, а й фантазією, щоб пишно, яскраво й різноманітно оздобити його фігури; щоб знайти відповідний вираз для кожного настрою й розвинути його в тому нестямному крутіні, що надає чардашеві його особливості, його блиску й полум'я. Як дзвенять сережки, як злітають спідниці, як іскряться очі й підіймаються груди!

Нарешті стають до танцю кілька чоловіків, молодих і сильних, що випромінюють запал і міць. Їх ноги відбивають такт у дикому вертіні, їх коліна пружиняють у блискавичному присіданні. Щораз бурхливіше дзвенить скрипка; відчувається вже, що ці люди впали у справжнє запаморочення від захоплення, аж поки кілька пронизливих штихів смика не зупинять усе це враз. Ще здригається кожний м'ясець на гнучких ті-

Справжня танцюристка — завжди чудова, гнучка й граційна. Вогненна стриманість, гордість, спокуса одночасно з обороною — це прикмети еспанського танцю.

лах, але чардаш уже скінчився. Вони, сміючись, п'ють вогненне токайське, щоб бути знов напоготові, коли скрипка закличе до танцю. Їх рухи будуть ще гарячіші й нестримніші, бо кожний із танцюристів запалює іншого.

Еспанський танець

Еспанці знають одно своєрідне свято. Це відоме свято «Ромерія дель Росіо», свято Богородиці. Щороку тисячами вибираються мешканці прекрасних міст Андалузії в розкішно оздоблених повозах, на конях і пішки, щоб поклонитися Мадонні в Ель Росіо, що лежить за 180 км. від Севільї. На цьому народньому святі можна побачити все, що тільки може запропонувати глядачеві еспанське життя в яскравості національних убрань, у різноманітності звичаїв. І насамперед ніде так не можна ознайомитися з еспанськими народніми танцями, як тут.

Мальовничими групами розміщується на рід під відкритим небом навколо святилища Мадонни. Часом розгорається радість життя й починаються танці. Чи це прості селяни виконують на галявині свої національні танці, отримуючи за це бурхливі оплески, чи справжня танцюристка, що танцює під стукіт кастаньєт, — це завжди чудова, гнучка й граційна гра. Вогненна стриманість, гордість, неприступність, спокуса одночасно з обороною — це прикмети еспанського танцю. Він і без доторку тіл партнерів досягає високого ступня почуттєвого подразнення. Без стукоту кастаньєт, що ними з невідомою грацією оперує еспанка, цей танець певно не був би таким спокусливим, мабуть, найспокусливішим з усіх, що їх можна собі уявити при цій економії рухів. Триумф аргентінок на всіх європейських сценах пояснюється тим, що вони культивують у своїх виступах усі ці елементи старих народніх танців.

Шуплятлер

Наскільки танець усвоїв основних являє собою любовну гру, можна бачити в танцях баварських і австрійських горян — «шуплятлері». Коли на гори підіймається весна і в сонячному промінні розтікається сніг, мандрівникові в горах часто доводиться раптом почути над долиною зойкання, тупіт, шарудіння й плескіт під грім музики. На величному тлі величезних гір можна побачити оздоблений гірляндами поміст із дощок, а на нім виставу людської грації й сили. Тут зібралось кілька десятків пар у своїх національних убраннях — короткі шкіряні штани в молодиків, сукні «дірндл» у дізчат.

Це сільський танок. Дівчата тихо обертаються, а молодик задержувато кружляє навколо. Притупує ногами й відбиває такт руками по литках, колінах, черевиках. Він перескакує через дівчину, що пригинається; спритно крутиться під її рукою, перекручує її під своєю рукою, хапає її на руки, радісно зойкаючи, підкидає вгору. Цей танець — драматична пантоміма любовної гри, залицяння, де головну роль відіграє сила й сміливість молодика.

З багатьма мистецькими оздобами цей танок виконують також на родинних святах,

На величому тлі величезних гір — вистава людської грації й сили. Танцюють кілька пар у своєрідних національних убраннях. Це танець баварських та австрійських горян, сільський танець «шуплятлер».

вечорах і забавах в альпійських селах. Кожний, хто його бачив, завжди захоплюється. Модний танок і народний — це такий самий контраст, як свіже гірське джерело й штучний фонтан у парку. Перший — це стихія, другий — стриманість і стилізація.

Але в усякому разі модний танок завжди відновлюється й відмолоджується з природних і первісних, що в них народи влили свої вищі почуття, енергію й радість життя, свої емоції й чуттєву вразливість.

Переклад О. І.

Передплачуйте «Пу-Гу»!

Передплату приймають усі поштові уряди і всі листоноші американської і британської зон.

Можна також пересилати передплату на адресу Видавництва.
З французької зони передплату приймає тільки Видавництво.

ВИДАВНИЦТВО «ПУ-ГУ»

(Закінчення із стор. 4.)

одним з найважливіших арабських портів довозу підкріплень з Африки. Лише в 1482 році Гібральтар був остаточно забраний у маврів, але тільки в 1502 р. він відійшов у безпосереднє володіння еспанської корони. За цим пішли численні війни союзників-іспанців і французів проти англійців за володіння протокою; вони коштували безконечних жертв. Гібральтар завжди приносив нещастя еспанцям.

І серпня 1704 р. англійська фльота з'явилася під Гібральтаром і висадила англо-голландські війська під команду гессенського графа Георга, що перебував на англійській службі. Тільки через 10 років, за утрехтським миром (1714) Гібральтар остаточно дістався Англії після того, як вона 200 років провадила криваві війни проти Іспанії й Франції за володіння ним. Виділяється з воєн «велика облога» Гібральтарської скелі, що довго була темою для розмов в Європі. Найбільша подія мінливої історії Гібральтару — капітуляція французів і іспанців (ледве 7.000 захисників стояли супроти 40 тис. французів і іспанців) — належить тепер до минувшини.

Наступні 150 років після цієї облоги Англії вже більше не доводилося захищати «скелю» проти ворога. Ця героїчна оборона заслужено становить особливу сторінку слави англійської воєнної історії. Час військових суперечок за скелю минув. Іспанія втратила в XIX ст. своє становище великодержави. Ще раз виявилася англо-франко-іспанська суперечність у морському бої під Трафальгаром, коли англійський адмірал Нельсон використав Гібральтарську гавань як оперативну базу звідки поплив назустріч своїй найбільшій перемозі й смерті. Морська перемога англійців під Трафальгаром над багато сильнішою іспансько-французькою флотою принесла англійцям безумовне панування в Середземному морі. В цій боротьбі вже не було мови про Гібральтар, як базу, стояло питання про панування над протокою, що означало панування над усім морем. Наприкінці наполеонівських воєн англійська могутність була там настільки зміцнена, що вона вже не потребувала вести війну за протоку. Англія мала завдання лише відтиснути кожну сильну державу, що поширювалась чи хотіла поширюватися по обох боках протоки, в Іспанії чи Марокко. Англія цілком пляномірно і з успіхом вела останні 100 років політику, щоб не допустити важливе для неї Марокко опинитися в руках сильної держави, і вона з великим дипломатичним умінням переплутувала інтереси Іспанії, Франції й марокканського султана між собою; отже кожна з цих трьох сил не могла досягнути гегемонії на марокканському узбережжі. Якщо Англія більш або менш добровільно відмовилася від опанування південного берега Гібральтару, вона все ж з успіхом шляхом розумної політики перешкоджає будь-якій іншій державі зайняти там подібне становище.

Ще й сьогодні для Англії володіння Гібральтаром вистачить для того, щоб у разі чогось серйозного забезпечити панування над протокою. Гібральтар, як і раніш, являє собою одну з найважливіших станцій морського шляху до Індії через Суецький канал. Це довели дві останні війни 1914 і 1939 рр. Майже 200 років володіли Гібральтаром іспанці, більше 230 років фортеця в руках англійців.

Гібральтар — не тільки ключ до Середземного моря, але й один з найважливіших судноплавних шляхів світу.

А. Вовченко

Еволюція громадської думки США

В розколотому надвоє світі США мусять прийняти нові рішення. В демократичній країні рішення не подаються згори, як готовий до виконання наказ; вони мають бути наперед схвалені громадською думкою, що її вивчають у США численні дослідні інститути. Американський тижневик «Ньюзвік» доручив своєму редакторові Гаролдові Айсаксові простудіювати розвиток громадської думки в США на підставі проведених після війни опитувань.

Подаємо наслідки цих студій, що виявляють еволюцію поглядів більшості американського народу, персоніфікованої в «людині більшості».

Людина більшості

Людину більшості так само важко зустріти в житті, як і мітичну пересічну людину. Це твір відсотків і граф, зароджений серед тисяч питань і відповідей і народжений у лічильній машині. Але це твір цілком людський. Більшість із нас знайде в ньому частину власних думок, настанов і реакцій на світові події. Людина більшості песимістична, прагматична, реалістична й тверда. Вона хоче робити «те, що треба», якщо це не коштує забагато грошей. Вона ненавидить суперечності світу і хоче залишитись осторонь від них.

Людина більшості і світ

Людина більшості цікавиться світом не тому, що хоче цього, але тому, що гіркий досвід її до цього примушує. Десять років тому вона чинила опір (52%) проти приєднання США до Ліги націй. Але в 1945 році вона рішуче голосувала (81%) за приєднання до ООН і концентрацію навколо неї американської світової політики. За цей час вона назавжди залишила старий клясичний ізоляціонізм і зрозуміла, що до старого почуття континентальної безпеки між двома океанами вороття немає. Проти власної волі вона стала інтернаціоналістичною.

Людина більшості визнала konieczність активної американської участі в світових справах, але не погоджується з багатьма її наслідками, особливо в сфері економіки. Згадуючи несплачені позики минулих поколінь, вона розглядає чужинців як жаденіх натовп, що хоче висмоктати з США щонебудь, не віддячивши нічим. Тому вона відмовилася схвалити позику Британії і колись запропоновану позику Росії (60%). Але людина більшості завжди готова допомогти голодному, що вона ствердила в 1946 році згодою (68%) поновити раціонування м'яса й масла, щоб уможливити вивіз їх народам колишніх союзних держав.

Людина більшості і ООН

Спочатку людина більшості мала велике довіря до ООН. Вона не лише бажала участі в ній США, але відчувала (83%), що це надзвичайно потрібно. Ще в січні 1946 року вона вірила, що ООН дають чудовий (43%) або добрий (36%) шанс запобігти конфліктам між великими націями. Рік пізніше від рожевих сподівань не залишилось і сліду. В січні 1947 року людина більшості заявила (69%), що не вірить, що ООН настільки міцні, щоб запобігти новій війні на протязі 25 років. Вона була майже переконана (47%), що ніколи не існуватиме міжнародної організації, здатної унеможливити війни. Але нібито не логічно вона висловила (54%) за бажаність зміцнення ООН організацією світо-

вого уряду, що керував би всіма збройними силами світу.

Людина більшості і безпека

На протязі першого повосенного року людина більшості зрозуміла (83%), що наступна велика війна буде атомовою війною. Повільно (від 38% у листопаді 1945 року до 75% у червні 1946 року) вона усвідомила, що в такій війні атомові бомби були б ужиті проти американських міст. Вона погодилася (72%) з тим, що США не зможуть зберегти таємницю атомової зброї. Стурбована ростом власної небезпеки вона зреклася оптимізму щодо атомової доби, що має принести людству, не зважаючи на страхіття, добро в майбутньому (37% замість 52% у вересні 1945 року). Людина більшості хоче (72%) ефективного інтернаціонального контролю бомби і навіть згодна (56%) на знищення американського запасу атомових бомб, але поки такий контроль не здійснюється, вимагає (61%) продукувати бомби й далі. З занепадом віри в ефективність ООН людина більшості наполягає на збільшенні військової сили США.

Людина більшості і Росія

Для людини більшості Росія загадка, якої вона боїться і якій не довіряє. Вона вважає (87%), що російський народ, як і американський, не хоче війни, але приходить до переконання (60%), що російська диктатура вирішила досягти панування над світом і тому суперечить кожній політиці примирення (68%).

Новатор у балеті

Балетмайстер Дмитро Корсавенко — багатогранна мистецька постать.

Він-танцюрист, автор книги танців, режисер, маляр, скульптор і музикант.

Всі українські танці, що їх виконує його ансамбль, мають оригінальну форму, відзначаються своєю складною будовою, змістом та музичністю.

Цю багатобарвність вкладено, в український народний танок «Гопак» (виконують: пп. Климашевська, Федорович та Казибрид). Танок відзначається гарним малюнком, бадьорістю. Козацький танок «із шаблями» (пп. Казибрид, Федорович) виконано в клясичному дусі.

Особливо слід відзначити українську жартівливу народну пісню «Ой, що ж то за шум учинився», — за оригінальним опрацюванням Дм. Корсавенка.

Легко, як пісню ритму, виконано «мехіканське танго» та клясичний танок «Весна» Гріга (пп. Гаг та Д. Корсавенко). Але чи не найкраще пройшов у Дм. Корсавенка італійський танок «Жебрак».

Популярність балетмайстра щодень зростає. Тому й не дивно, що перед ним на робочому столі лежить багато запрошень не тільки з американської зони, але й з англійської та французької. Американці були вражені майстерністю ансамблю. Німці порівнюють Корсавенка з німцем Петером Тройде.

Українська еміграція мусить досягненнями п. Дм. Корсавенка не тільки гордитися, але й допомагати йому всіма засобами в його зрості.

О. Рань

Балетмайстер Дм. Корсавенко в італійському танці «Жебрак».

Таємниця міграцій

Тисячі років спостерігає людина міграції тварин, що й до сьогодні лишаються одним з найцікавіших явищ природи. Ми не можемо бути певні, що всі ті неймовірні факти, зібрані нами про це виключне явище, з'ясують нам його.

Після того, як новітні дослідження показали, що міграція — нормальний стан для великої частини тваринного світу і конче потрібна для його існування, — виникла інша проблема. Всюди на світі люди змушені час від часу поборювати величезні армії тварин, що сунуть незчисленними мільйонами по обличчю землі, часто без видимої причини.

За найпростіший приклад може бути сарана, справжня кара Вожа в багатьох південних країнах. В районі Червоного Моря одного разу хмара сарани покрила площу 2.000 кв.миль. У північній Канаді й Норвегії час від часу ринуть із гір величезні полчища маленьких тварин, подібних до пацюків і відомих під назвою лемінгів. Вони перетинають бережні рівнини, кидаються в море й гинуть. Біля берегів Південної Африки раптом з'являються табуни гарних маленьких антилоп. Табуни такі великі, що краї їх губляться на обрії, а тварин так багато, що вони тиснуться плече до плеча. Антилопи теж кидаються в море й гинуть.

На такі наглі прояви життя тварин ми натрапляємо майже в кожній країні. Одного разу я йшов протягом години крізь безперервний килим жаб серед трав'яного поля Західної Африки. В Нью-Йорку рідко минає літо без появи комарів. В 1943 році їх було аж два види — зелені мухи, що з'явилися невідомо звідки, і великі кокровці, що прилетіли з каналів.

Такі феноменальні появи тварин можна було б назвати еміграцією протилежно до сезонної міграції. Міграція уможливила безперервне продовження роду, тоді як еміграція завжди кінчається масовим самогубством. Однак ці протилежні явища мають кілька спільних рис.

Учені, що досліджували еміграцію лемінгів, натрапили на деякі несподівані речі. Норвезькі лемінги живуть окремими колоніями в горах, вище за лінію дерев, де росте лише трава і мох. Кожного разу, коли число лемінгів в одній із колоній непомірно зростає, скупчені тут маленькі тварини, що звичайно дуже боязкі, стають нахабними й безстрашними. У цей час вони приводять ще частіше й частіше. Тварини, що живляться лемінгами — сови, куниці, ласки, яструби — також збільшуються числом, також стають нахабними й ненажерливими. Процес розвивається лоти, доки звіром ще сяк-так вистачає місця. Нарешті тіснота стає нестерпною, і суцільні маси лемінгів ринуть із гір у ліси, місцевість зовсім не відповідну для них. Зграї хижаків переслідують лемінгів, а вони все сунуть вперед, наче безкрая рччома ковпра, що покриває землю. І весь час вони розмножуються.

За два-три роки лемінги досягають берега. Їх пожирають тисячами, вони мірядами товпляться, перепливаючи річки й фйорди; вони гинуть, знесилені голодом і дорогою. Ті, що підходять до моря, кидаються в нього й пливають наосліп в Атлантичний океан, щоб там загинути. Це масова гістерія: тварини втрачають усю свою природну розсудливість.

Виявляється, що деякі лемінги, потрапивши в придатні для життя ізольовані місцини, оселяються там. Але, на диво, такі колонії швидко вимирають.

Чому? — запитують дослідники, — лемінги починають раптом так божевільно

розмножуватись? Чому підпадають масовому самогубству? Чому всі нові поселення вимирають, не зважаючи на цілком відповідні умови життя, а невелика кількість тих, що залишаються на старому місці, виживає і з часом виростає в новий табун? Відповідь на ці питання може дати найважливіший ключ до таємниці масових рухів тварин.

Вивчення лемінгів у різних стадіях творення табуни показало, що їх статеві органи зазнають дуже великих змін. Навіть більше, відповідно до зростання табуни міняється вся анатомічна структура тварини. Цю зміну, на думку дослідників, викликає якась складова частина їжі.

Питання лишалось нез'ясованим аж до відкриття вітамінів. Після цього відкриття відразу виник здогад, що невідома складова частина їжі, яка впливає на зміну організму лемінгів, є вітамін. І дійсно, швидко її знайшли в мохові, що служить кормом для лемінгів після довгої зими.

Емігруючи, тварини втрачають стимул до розмноження, хоч і несуть у своєму тілі певні нагромадження вітамінів. Коли частина з них знаходить притулок у цілком відповідних на перший погляд місцях, то запаси вітамінів поступово витрачаються, а поповнюватися не мають звідки. Тоді тварини втрачають плідність і вимирають.

Наведений приклад може служити зразком усіх масових еміграцій. В той час, як звичайна недостача їжі чи води примушує тварин емігрувати, божевілля розмноження й масова гістерія, що часто спостерігається серед еміграції табунів, безумовно, викликані однією з вітамінів.

Сезонна міграція явище зовсім інше. Основна причина може бути та сама, але в той час, як, емігруючи, тварини гинуть, мігруючи вони (або їх нащадки) завжди повертаються до місця, звідки почали свою мандрівку. Ступінь рухомості міграції тварин різниться дуже сильно. Слони іноді здійснюють переходи, що тривають 10 років. Зграї деяких мавп Південної Америки мандрують туди й сюди між двома місцевостями кожні кілька тижнів.

Але найбільш дивний вигляд має міграція земляних крабів на Ямаїці. Ці істоти живуть у гірських щілинах і раз на рік спускаються до певного місця на березі, щоб там розмножуватись. Вони роблять це, лізучи незмінно найкоротшим шляхом — по прямій лінії. В результаті вони не обминають, а перелазять через усі перешкоди, зустрінуті на шляху, навіть через будинки.

Є порода комарів, що живе пів року на яблунях і пів року на стеблах трав. Звичайні мурашки використовують їх, як ми коров. Вони збирають їх у череди, доглядають і «доють», висмоктуючи подібну до меду рідину з їхнього тіла. Виявляється, що в період міграції мурашки переносять комах з яблунь і влаштовують на стеблах трав або навпаки піднімають з трави на дерева.

Та найбільший мандрівник, здається, арктична морська ластівка. Цей маленький, ніжний, подібний до чайки птах перелітає з Арктичної Америки через Північний Атлантик в Європу, потім летить на південь уздовж берегів Африки аж до Антарктики, а весною повертається тим самим шляхом назад, роблячи подорож приблизно 24.000 миль.

Що примушує птахів робити такі дивовижні подорожі? — Єдина відповідь, що напрашується, це — стимул до розмноження.

Дивно, ні з чим незрівнянна поведінка атлантичних вугрів, як твердять, теж викликана метою розмноження. Вугри багато років живуть позірно спокійним життям у річках і озерах Європи й Північної Америки. Потім несподівано покидають свої оселі, йдуть вниз за водою, випливають в океан і пливають доти, доки не досягнуть великої глибини південніше Бермуду, де занурюються вглиб і зникають.

Пізніше маси малюсінських, прозорих, ниткоподібних тваринок з булькатими очима вириваються на поверхню, і, розповсюджуючись, як грибки, розтікаються на дві групи. Одна пливе на схід і за три роки досягає берегів Європи. Друга пливе на захід і досягає за короткий час американських берегів. Обидві зграї до цього часу вже виростають і піднімаються річками проти течії, аж поки не досягнуть тих місць, звідки почали свою подорож їхні батьки.

Цей феноменальний факт мав блискуче теоретичне пояснення, що базується на так званій теорії переміщення континентів Вегенера. Альфред Льюїс Вегенер, німецький геофізик, твердить, що кора землі складається з двох шарів. Зовнішній шар легший і менш глибокий, ніж океан. Спочатку земля була суцільно вкрита цим легшим шаром, але з часом половина його випарувалась у зовнішній простір, а друга половина розкололася на великі шматки, які ми зємо континентами. Ці шматки почали переміщатися, зрівноважуючи землю, що хиталася й нахилилася на один бік. Як доказ, Вегенер вирізає мапи континентів і показує, що вони можуть бути легко припасовані один до одного. Східні береги Північної й Південної Америки майже точно підходять до західних берегів Європи й Африки.

Отже, якщо вугри зародилися в морській щілині між Старим і Новим Світом, коли вони лежали ще близько один до одного, і жили весь час між сезонами розмноження в річках і озерах недалекої землі по обидва боки щілини, то з часом вони змушені були робити все довші й довші подорожі до місця метання ікри, бо континенти розходились. Нарешті для вугрів стало неможливо робити подорожі щороку. Вони змушені були довше відпочивати в свіжій воді і рідше класти ікру. Процес увесь час загострювався і поступово дійшов до теперішнього стану, коли вугри проводять все своє життя, відпочиваючи й збираючи сили для великої мандрівки, а потім вирушають за тисячі миль до предківської землі, де народжуються їхні діти. Подорож так виснажує їх, що вони ніколи не переживають її.

Міграція — найважливіший процес тваринного світу. Багато найрізноманітніших проявів мають спільні причини й наслідок — продовження життя. Без міграції велика частина життя на нашій планеті погасла б давним давно.

З англ. переклала Ольга С.

ВІДІЖДЖАЮЧИ ЗА КОРДОН.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

»ПУ-ГУ«!

Вартість передплати разом з доставкою:

До Англії	14 нм.
До США	14 нм.
До Бельгії	20 нм.
До Франції	20 нм.

на місяць.

Гроші просимо надсилати на адресу

Видавництва:

AUGSBURG, BISMARCKSTR. 13/II
VERLAG „PU-HU“

У театрах Парижу

«L'homme de la rue» — «Людина вулиці»

В паризьких кінотеатрах тепер з велетенським успіхом демонструють фільм американського режисера Франка Капра (назва французької копії «L'homme de la rue», — «Людина вулиці»).

Американська режисура здавна захоплюється темами журналістичного життя, створюючи фільми, що відображують пригоди журналістів у гонитві за сенсаціями. Французькому спостережникові здається дивовижним життя американця-репортера. Американський журналіст виконує роль посередника між громадськими чинниками й публікою; методи, якими він послуговується для цього, залежать і від його власного характеру, і від характеру обставин. Коли прикласти американську мірку до французьких журналістів, то останні здаються не більше, як завзятими бюрократами. Звідси й подив французів перед подвигами американців.

Коротко зміст сценарія Франка Капра такий: щоб не лишитися без праці, молода журналістка публікує ряд сенсаційних статей, які мусять допомогти збільшити наклад газети. Ці статті оформлені як листи пересічного американця, що кричить на весь світ про свою відразу до сучасного суспільства й сповіщає, що різдвяної ночі скінчить життя самогубством, скочивши з вежі ратуші. Вона знаходить безробітного, що згоджується взяти на себе роль цього «кожного». Безсовісний авантюрист пробує використати цього безробітного для своїх політичних цілей руйнує його пляни.

Здібний режисер Франк Капра мистецько розвиває цю тему. Він, що досі давав перевагу комедії з легким гумором, у цьому фільмі береться до засобів сатири, щоб атакувати діячів політики, преси й реклами. Помітно, що на фільм не шкодовано коштів, щоб він справляв якнайбільше враження; через те деякі сцени, особлива та, де безробітний кидає гірку правду в обличчя політика, вийшли справді незабутніми.

Негативна риса таких фільмів завжди полягає в їх подвійній тенденції, але її не можна уникнути. Бо, з одного боку, самі любовні перипетії неспроможні цілком заповнити уяву глядача, з другого ж боку, чиста сатира може легко стомити публіку, де є представники найрізноманітніших прошарків.

Зрештою — а це головне — Франк Капра ніколи не втрачає притаманного йому почуття гумору; цей гумор справляє приємне враження на протязі всього фільму.

В головних ролях грають Гері Купер і Барбара Станвік.

Гері Купер — улюбленець теперішньої кінопубліки; виступає він у різних ролях, уміє завжди показати себе з іншого, нового боку. Його симпатична зовнішність, спортсменство, іронічна стриманість — ось що притягує до нього увагу, робить його чарівним. Барбарі Станвік припала така роль, де вона не могла розгорнути свого таланту на всю широчінь.

«Les trois Baudets»

«Les trois Baudets» — це Шарль Вебель, Р. Велярд та Бернардет, що цього літа вже вдруге приїждять до Парижу з Альжіру — місця свого осідку. Парижани дуже задоволені цим фактом. Жорж Бернардет декламує спогади старого президентського крісла — сатиру на уряд та міністрів. Поруч із цією сатирою він частує аудиторію веселими побрехеньками з північноафриканського життя.

Шарль Вебель рубає на всі боки; його дотепи зачіпають і проблеми гігієни, і пропаганди, і політики.

П'єр Жак Велярд також сипле свої стріли у всіх напрямках, частує публіку веселими чебилицями, розважає її, здається, роз-

важається рівночасно й сам. У другій частині добірного програму зі сцени лунають куплети, складені Шарлем Вебелем та Бернардетом; куплети про зростання цін, про заробітки, про «легку роботу»; куплети, що викликають бурю оплесків.

«Enlevez-moi»

Оперетка «Enlevez-moi» народилася 17 років тому; тепер її оновили нові мистецькі сили в театрі «Dauphin». Вона втілює в собі певну епоху і свого часу була дуже популярна. Теперішня громада артистів, що виставляє цю річ, доволі однорідна. Серед них треба відмітити такі помітні постаті, як Макс Кавль, Даніель Вруно, Жерміна Берар, Мадо Мінти та Гео Лері.

Що плянують на наступну зиму?

Директори деяких паризьких театрів починають потроху розголошувати свої пляни на найближчу зиму.

Подав Ю. Б.

За «Nouvelles de France»

Спорт

Спортові новини

13. і 14. вересня в Берліні відбудеться міжальянська «атлетична зустріч». До неї запрошені: Бельгія, Данія, Англія, Франція, Греція, Голландія й Люксембург, Норвегія, Польща, Чехо-Словаччина, Советський Союз і США.

Шведська національна футбольна команда перемогла Фінляндію з рахунком 5:0.

У «Вайтмен Кап» для жінок США перемогли Англію з рахунком 6:0.

6.-7. вересня змагання за майстерність зони США в Німеччині. В цьому сезоні південно-німецька об'єднана виступить з 20 об'єднаннями. Майстром минулого року був І. Ф. Нюрнберг.

Голландські легко-атлети перемогли Бельгію з рахунком 85:80 вічок. Голландські жінки перемогли французьких спортсменок з рахунком 51:45.

На цьому тижні в Парижі відбудуться студентські футбольні змагання. Участь візьмуть 12 країн: Австрія, Бельгія, Шотландія, Єгипет, Італія, Угорщина, Люксембург, Голландія, Швейцарія, Югославія, Франція і Советський Союз.

Фінському світовому рекордсменові Гейно доводиться покинути свою кар'єру. Він дискваліфікований фінським легко-атлетичним об'єднанням за отримання 50.000 фінських марок.

В Борасі й Норркеппінзі (Швеція) відбулася міжнародна легко-атлетична зустріч; тут шведські спортсменці помірялися силами з американцями. Американці перемогли в бігу на короткі дистанції та в метанні; шведи в бігу на середні й довгі дистанції.

Англія погодилась прийняти участь у міжнародній зустрічі, що відбудеться в 1948 році з приводу 50-річного ювілею італійського об'єднання футболістів.

Світові турне футбольних команд

Не зважаючи на чималі труднощі, міжнародний футбол може відзначити в цьому році видатні світові подорожі. Команду палестинських майстрів «Гапоел» у США і передбачене турне по Європі північно-американської команди «Чикаго Мароенс» затьмарила хінська команда клубу «Сінг Тао»

Андре Серте, що два роки тому керував театром «Pigalle», повернеться на цю посаду. «Pigalle» — театр, яким дуже важко керувати; вже не один директор у розпачі махнув рукою на цю справу.

Андре Серте повторить прем'єру «Le Fleure étincelant», а також «Синього птаха» Метерлінка; остання річ йшла прем'єрою 1908 року в Москві, а у Франції вперше була виставлена 1911 року в Парижі.

«Театр Мішель» почне сезон п'єсою «Кінець світу», що належить перу молодого автора Томаса Марсі. «Театр Капуцинів» готує «Пригоди короля Посоля», за однойменним романом П'єра Люїса. Театр «Матурін» анонсує прем'єру п'єси «Мізантроп» з Софі Демаре та Жаном Марша в головних ролях. Театр «Порт-Сен-Мартін» незабаром виставить «Чи ви не везете контрабанди?», водевіль Моріса Еннекі та П'єра Вебера. «Квітку забуття» виставлять у Грамон. Найцікавішим напевно буде «Дон Жуан» Мол'єра в інсценізації режисера Люї Жювета.

Як бачимо, плянів багато. Не виключено, що вони будуть здійснені, — якщо пани директори будуть у відповідному настрої.

з Гонконгу. Китайські гравці прибули до Англії, щоб показати свою гру й зустрітися з кращими англійськими командами. Англійський часопис «Дейлі Мейл» пише з приводу цих гостинних змагань так: «Це перша своєрідна зустріч китайських і британських футболістів; китайська одинадцятка має найкращих гравців і здобула першість. Капітан команди 41-річний Кінг-Чунг-Фонг грав у 1936 році в олімпійській команді. Пересічний вік гравців незвичайно високий: більшість із них перейшли вже 30 років.» Змагання обіцяють бути цікавими.

З неменшим інтересом чекають англійці на багаторазового майстра Аргентини «Рівер Пляте». Ця команда виступить восени під час англійського турне проти Волвергамптон, Вандерерз і Тоттенгам.

Після тривалої перерви й Уругвай посилає до Європи свою національну команду. В останній раз вона відвідала Париж у 1938 році, коли брала участь у світовому змаганні. В цьому році грати проти неї доведеться збірній шведській одинадцятці.

Ці цікаві подорожі свідчать про те, що світовий спорт поступово переборює несприятливі для нього наслідки війни.

Сезон футболу в Англії

В присутності майже мільйона глядачів почався англійський сезон футболу 1947/48 року. Все каже за те, що це буде перший повновартісний сезон повоєнного часу. Коротка зимова перерва була енергійно використана всіма спортовими об'єднаннями для підсилення своїх команд. Витрачено великі, переважно п'ятизначні цифри на добір нових гравців.

Кандидатами для нового титулу майстра вважають команди Ліверпул, Влекпул, Волвергамптон, Вандерерз, Сток, Міддлзбро і Манчестер Юнайтед. Але може статися і інше, коли припустити, що Арсенал, Челсі й Чарлтон захочуть сказати своє слово. Що несподіванки можливі, це довів уже перший день змагань, коли молода команда Манчестер Сіті перемогла незаперечно міцнішу Волвергамптон Вандерерз з рахунком 4:3. Манчестер Сіті завдячує свою незвичну, але заслужену перемогу своєму воротареві Свіфтові. Дебют удався і другому новакові команди Барнлі, що спромоглася перемогти Портсмут з рахунком 1:0. Наступні матчі з усіма їх можливими несподіванками цікавитимуть не лише Англію, але й увесь спортивний світ. Ми будемо знайомити з ними також і наших читачів.

УСМІШКИ

В Айдаго Фоллс (США) іде процес між міською владою і однією старою панною, що вимагає перечистити всю каналізаційну систему міста, бо в неї помилково потрапили до помийного відра, а звідти до каналізації три шпильки, дорогі як пам'ятка.

В Палермо (Сіцилія) відбувся страйк чистильників вулиць, що домагалися підвищення заробітної платні. Розлючені страйкарі розкидали перед міською управою всі ті покидьки, що їх вони назбирали останніми днями на вулицях.

До арабського короля Ібн Савда прийшла жінка скаржитися на слугу короля, що впав із фінікової пальми і вбив її чоловіка. Жінка відмовилася від грошового відшкодування й вимагала смерті слуги, згідно з літерою закону. Король вирішив: «Згідно з законом злочинець мусить загинути тією самою смертю, що й жертва. Тому його прив'яжуть під пальмою, а ти стрибнеш на нього з дерева, щоб зламати йому карк.»

Жінка взяла грошеве відшкодування.

В нью-йоркському метро 30 років працює спеціальний урядовець, що має завдання витирати підмальовані вуса на рекламах у вагонах.

Група туристів приїхала до Голлівуду й дивилася здаля на відомих акторів. Одна дівчина так невідривно вперлася очима в Бінга Кросбі, що він, нарешті, уклонився їй. — «Дивіться, — заволатала зраділа дівчина, — я так часто ходила на його фільми, що він мене запам'ятав.»

Завідувач школи був відомий своєю педантичністю щодо дисципліни. Він виробив правила внутрішнього розпорядку, що їх ніхто не міг порушити; всі відпустки з родинних мотивів були заборонені. Одного дня син його брата Вільяма Тафта попросив дозволу супроводити батька на церемонію складання присяги з приводу обрання його на президента. Прохання хлопця задовольнили, але не як виняток, а на підставі доповнення до правил, що говорило: «Кожний хлопець, що його батька вибрали на президента США, мусить одержати дозвіл піти на церемонію складання присяги.»

Шотландська скнарність.

Над входом до готелю, що його власником був шотландець, висів годинник, а під ним напис: «Дозволяється користуватися тільки гостям готелю.»

Моральність у різних краях.

«Виставлені на вітринах жіночі ноги загрожують суспільній моралі, — пише газета в Канзас-Сіті, — тому місис Греджер, відома діячка жіночого руху, скуповує з вітрин моделі жіночих ніг і спалює їх.»

В Вамберзі (Німеччина) оголошено розпорядження магістрату, що забороняє дамам носити купальний одяг із двох окремих частин і рекомендує вживати тканини чорного кольору.

В Бетон Рудж (Небраска, США), арештовують за сидіння з дамою в публічному місці на відстані, ближчій за 20 см. Поліція ходить вечорами по парках з кравецьким метром у кишені.

Процес про розлуку в Сан-Франціско.

Перед судом постало складне юридичне питання: хто має право на тепле місце в ліжку — жінка, що зіграла його, чи чоловік, що приходить серед холодної ночі. Розв'язати це питання мав найвищий суд, розглядаючи скаргу про розлуку, що подала пані Анна Вайзінгер (Сан-Франціско). Американські суди розлучають, коли вдасться довести жорстокість з-боку чоловіка.

Хитрун.

Старий парубок із Нью-Гемпширу, що вмер, не залишивши спадкоємців, заповів поховати його о 4-й годині ранку. Тільки чотири з його знайомих могли піднятися в такий «непристойно» ранній час. Коли розпечатали заповіт, виявилось, що все своє майно, вартістю на 400 тис. доларів, він роз-

поділив між тими, хто прийде на його похорони.

Гаряче місце.

Під час перебування президента Трумена в Мехіко його повели подивитись на дійовий вулкан. На запитання мекіканського президента Алемана, як йому подобалося, президент відповів: «Ну що ж, вулкан, як вулкан. Але він ніщо супроти того, на якому мені доводиться сидіти у Вашингтоні.»

Якось у літературному салоні відомого англійського драматурга Шерідана одна надто «розумна» пані запитала: «Скажіть мені, пане, в чому полягає основна різниця між чоловіком і жінкою.»

Той глибоко замислився й відповів: «Я до цього часу ще не дізнався про це, мадам!»

Жінка, приміряючи новий капелюх: «Розумієш, любий, він мені абсолютно нічого не коштував. Раніш він коштував 20 доларів, тепер лише 10; таким чином, я заробила 10 доларів; на них саме я й купила його.»

Ентузіастичного вудильника риби привели до судді, бо в нього знайшли на 18 рибин більше, ніж дозволяється законом. Признавши себе винним і заплативши штраф, він звернувся до судді: «Тепер я попрошу, ваша честь, видати мені кілька завірених копій присуду, щоб я міг їх усе життя показувати друзям.»

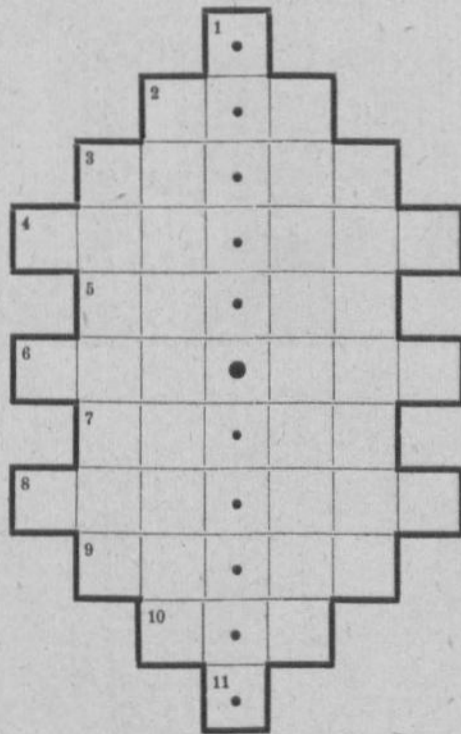
Компаніям забезпечення життя доводиться мати справу з найімовірнішими поясненнями причин смерті.

Один чоловік написав про смерть батька так: «Батькові довелося брати участь в офіційній урочистій церемонії; платформа зникла з-під його ніг — так він і закінчив своє життя.» Розслідування показало, що батько був повішений за крадіж худоби.

Британське протижіноче товариство в Лондоні (воно бореться проти жіночого впливу в суспільному й економічному житті та проти «шкоди, що її завдають жінки чоловічій моралі») зрушене в своїх підвалинах величезним скандалом навколо імені свого голови; а саме: 32-річного Фреда Вормалла спіймали на тому, що він покірно мие посуд для своєї жінки. Виявилось, що він недавно таємно одружився.

ВІКТОРИНА № 11

1. **Універсальний:** а) всеосяжний, б) високошкільний, в) засадничий.
2. **Емоціональний:** а) сильний, б) чуттєвий, в) народний.
3. **Конфронтація:** а) задума, б) зіставлення, зведення, в) фронтова смуга.
4. **Регіональний:** а) королівський, б) убогий, в) місцевий.
5. **Кардинальний:** а) церковний, б) засадничий, в) сердечний.
6. **Прецеденс:** а) привід, б) судовий процес, в) нещасливий випадок.
7. **Тенденційний:** а) підступний, б) делікатний, в) цілеспрямований.
8. **Релятивний:** а) рідний, б) відносний, в) різнокольоровий.
9. **Інтуїція:** а) підсвідоме прочуття, б) сильна воля, в) вагання.
10. **Прокляття:** а) виголошення, б) зголошення, в) проголошення.
11. **Автентичний:** а) небезпечний, б) правдивий, в) вживаний при автомашинах.
12. **Дегенеруватись:** а) вироджуватись, б) відроджуватись, в) зроджуватись.
13. **Рефлекс:** а) відрив, відбиття, б) недуга, в) прожектор.

Загадка-фігура

Розмістити в квадратах літери відповідних слів.

Значення слів:

1. приголосний звук, 2. свійська тварина, 3. те, що й літера, 4. синонім слова водопровід, 5. українське чоловіче ім'я, 6. те що й поруччя, 7. зимова спортова гра, 8. маля річка, 9. є на дереві, 10. століття, 11. приголосний звук.

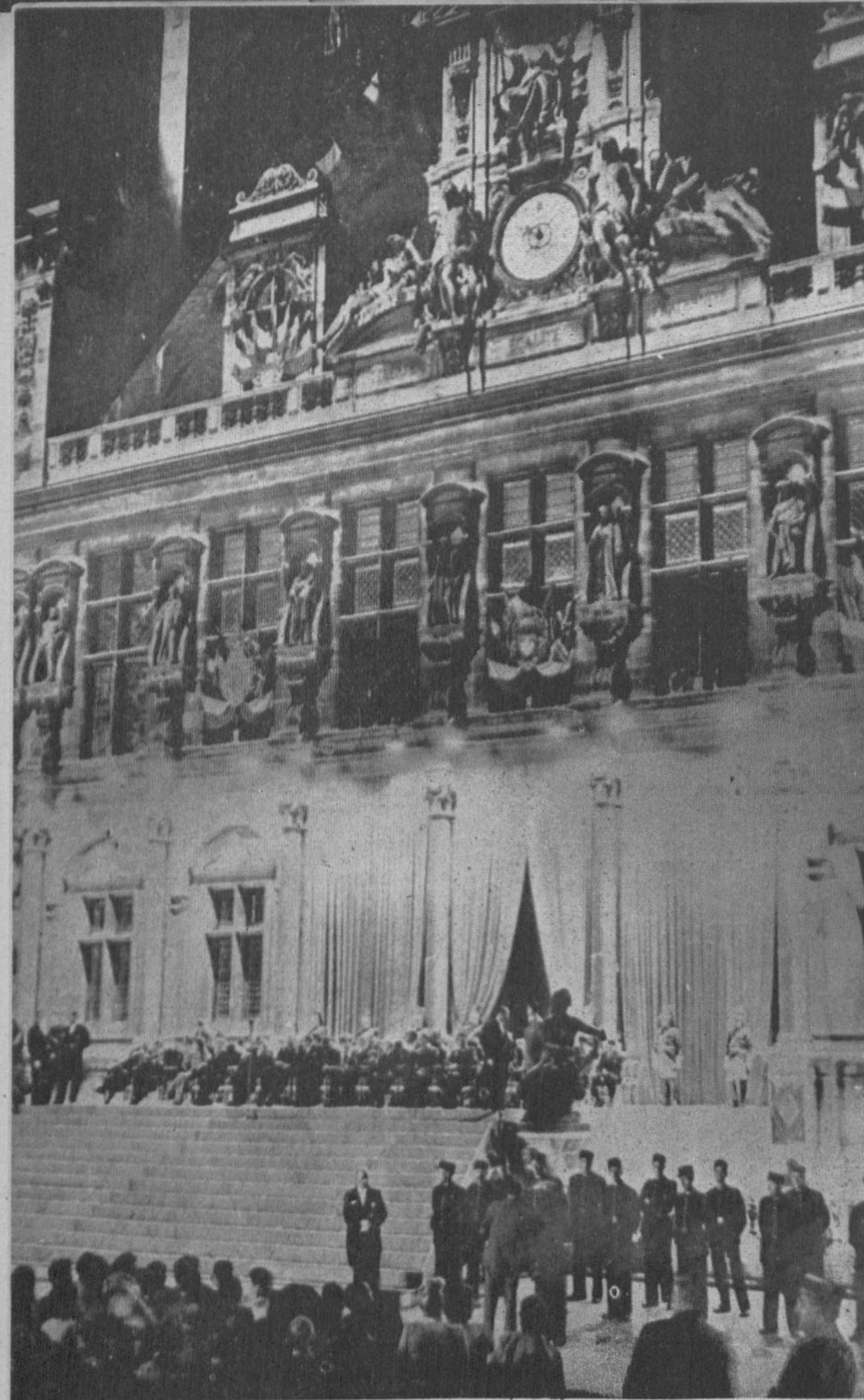
Читаючи доземно від 1—11 (по крапках), одержите ім'я й прізвище сучасного українського драматурга.

Розв'язки до «Загадок-фігур», розміщених у попередніх числах журналу:

Число 27 — Тобілевич.

Число 28 — Хвильовий.

Розв'язка: (1а, 2б, 3в, 4в, 5в, 6а, 7в, 8б, 9а, 10в, 11а, 12а, 13а).

На фото вгорі: Син генерала де Голля (всередині, смугасте убрання) бере участь у святі пам'яті визволення в Тульоні.

Ліворуч: Паризька ратуша в день свята визволення.

Внизу ліворуч: У зв'язку із святом Рамадан, найбільшим у мусулман, французький президент Оріоль відвідав паризький мечет. Президент розглядає коран. Ліворуч французький військовий міністр.

Внизу посередині: У Франкфурті відбулося змагання перукарів. На фото: майстерня праця перукарки. Цей вид зачіски, коли волосся має два різні відтінки кольору, зветься «постіш».

Внизу: На атолі Бікіні група науковців досліджує радіоактивне випромінювання ґрунту, наслідок експерименту з атомовою бомбою, що відбувся рік тому.

